

Posudek oponenta na diplomovou práci Radky Chrobokové *Afghánistán – demokratizace v bojových podmínkách*

Pokud bychom chtěli ze samotného názvu práce usuzovat, že se kolegyně rozhodla zkoumat problémy demokratizace v zemi, kde probíhá ozbrojený konflikt, konkrétně v Afghánistánu, zcela bychom minuli hlavní téma předkládané práce, kterým je pokus představit tuto zemi v rámci Huntingtonovy teze o střetu civilizací. Pokud by kolegyně následně odevzdala kvalitní práci, dalo by se na tento rozdíl pohlížet jako na určitou kosmetickou vadu, avšak nepřesvědčivý výsledek, jímž tato práce je, spíše ukazuje na značné problémy, které kolegyni provázely i v průběhu jejího zpracování.

Hlavní otázka práce zní, že pokud má islám „krvavé hranice“, můžeme konflikt v Afghánistánu vnímat jako potvrzení Huntingtonovy teze? Doprovodná otázka, zda „*je možné v takové zemi zavést demokracii*“ (str. 8) je pravděpodobně pozůstatkem po původním tématu, protože jinak se odpovědi na tuto otázku kolegyně vůbec nevěnuje. Co je však nejvíce problematické, je fakt, že se kolegyně nevěnuje ani odpovědi na svoji hlavní otázku o Afghánistánu stojícím na „krvavých hranicích“ islámu.

Samotná práce je rozdělena do čtyř částí. První kapitola „Střet civilizací“ popisuje Huntingtonovu tezi, druhá kapitola „Kritika Huntingtona“ čtyři navazující díla dalších autorů, třetí a čtvrtá kapitola „Afghánistán“ a „Historie“ se věnují samotné zemi a konfliktům v ní. Sloveso „popisuje“ je klíčové pro charakteristiku samotných kapitol. V první kapitole kolegyně pouze popisuje Huntingtonovo dílo věnované „střetu civilizací“ bez toho aniž by se ho snažila jakkoliv zařadit do širšího kontextu dalších autorů, autorek sledujících obdobné téma, pomímám Fukuyamu v úvodu práce. V seznamu literatury je např. uveden Immanuel Wallerstein, jehož dílo není v práci zmíněno. Kolegyně se pravděpodobně spokojila s následnou kapitolou o kritice Huntingtona. I v ní však používá stejný model, podle něhož pouze popisuje 4 další publikace reagující na jeho tezi. První dvě kapitoly tak nejsou nic jiného než soubor nepropojených anotací vybraných textů. Kolegyně explicitně uvádí, že v druhé kapitole bude vycházet ze dvou publikací – sborníků textů s reakcemi na Huntingtona. Výběr literatury a „anotační“ práce s ní je bohužel pod standardem očekávaného od úrovně diplomové práce.

Po konci anotací v první a v druhé kapitole následují dvě kapitoly k samotnému Afghánistánu. Třetí kapitolu tvoří popis jednotlivých etnik, dělení na město a venkov a islám. Po otočení prvních několika stran třetí kapitoly se nám zcela ztrácí samotné téma práce, které se v podstatě neobjeví až do samotného závěru. Jak etnické rozdělení Afghánistánu nebo rozdíl mezi městem a venkovem souvisí s Huntingtonovou tezí, je naprostou záhadou, přičemž kolegyně se ani nesnaží objasnit, proč se rozhodla tyto části zahrnout do své práce. V obdobném duchu pokračuje i další kapitola „Historie“. V ní se dostáváme až do 19. století. Následujících 8 stran je popisem historie Afghánistánu do sovětské invaze, opět bez jakékoliv návaznosti na Huntingtonovu tezi. Zbytek textu, tedy do roku 2001, pokračuje v afghánské historii, aniž by byl jakkoliv ovlivněn výzkumnou otázkou. Otázky typu „jak zapadá sovětská invaze do střetu civilizací“ nebo „podoba islámských skupin v Afghánistánu a islámská civilizace dle Huntingtona“ jsou naprosto absentující. Třetí a čtvrtá kapitola jsou zpracované v téměř čistě pozitivistickém duchu a mohly by být součástí jakéhokoliv díla snažícího se popsat historii Afghánistánu na několika stranách.

Závěr je logickým vyústěním celé práce, částečně shrnutím dříve uvedených anotací a z části souborem podivně poskládaných tvrzení bez vztahu k tématu práce. Pro příklad je možné uvést několik posledních vět: „*Svět je nadále rozdělen na základě geopolitických zájmů jednotlivých států. Kulturní a historické determinanty hrají daleko menší roli. Rozhodnutí jsou přijímána vždy s přihlédnutím k specifickým okolnostem.*“ (str. 56)

Po formální stránce práce splňuje rozsah, požadavky na strukturu a citaci, avšak vykazuje nedostatky v seznamu literatury. Např. citování *State of Union* nebo blíže neidentifikovatelného dokumentu *The inevitability of the clash of civilizations* nesplňují standardy citace.

Ve své práci kolegyně píše o Afghánistánu jako rozdělené zemi, kde selhaly všechny snahy o centralizaci moci. Obdobně je možné nahlížet na její práci jako na soubor několika textů bez jakéhokoliv jednotícího pouta, tedy bez snahy strukturovaně odpovídat na stanovenou otázku. S ohledem na výše zmíněné **NEDOPORUČUJI** práci k obhajobě.

Praze dne 28. 8. 2014

Štěpán Drahoukoupil